

**BILANS ZYSKÓW I STRAT,
CZYLI SKUTKI ODKRYĆ
GEOGRAFICZNYCH**

**MAŁGORZATA
WOJNAROWSKA**

SCENARIUSZ LEKCJI

Program historii w szkole podstawowej

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty.

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – Marta Milewska
Recenzja merytoryczna – Beata Falkowska
Agnieszka Ratajczak-Mucharska
dr Anna Araucz
dr Beata Rola

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Tytuł lekcji

Bilans zysków i strat, czyli skutki odkryć geograficznych.

Cel ogólny

- poznanie skutków odkryć geograficznych dla Europy i Nowego Świata.

Cele operacyjne (szczegółowe)

Uczeń:

- ocenia wpływ odkryć geograficznych na życie społeczno-gospodarcze i kulturowe Europy oraz Nowego Świata,
- formułuje argumenty i kontrargumenty w debacie.

Metody/techniki/formy pracy

- praca pod kierunkiem – przygotowanie materiału według instrukcji,
- debata,
- praca indywidualna,
- praca w grupach.

Środki dydaktyczne

- nagranie – fragment audycji Radio Zet *Wielkie Odkrycia Geograficzne – jak było naprawdę?* <https://www.youtube.com/watch?v=OB9bg3atlzU> [dostęp: 12.12.2018],
- ćwiczenie interaktywne *Przyczyny i skutki odkryć* (ćwiczenie „odstoń obrazek”) <https://learningapps.org/3726502> [dostęp: 12.12.2018],
- ćwiczenie interaktywne *Europejczycy odkrywają świat* (ćwiczenie z lukami) <https://learningapps.org/3726551> [dostęp: 12.12.2018],
- instrukcja (dostosowana dla uczniów ze SPE),
- prezentacja przygotowana przez nauczyciela,
- aplikacja LearningApps,
- tablica multimedialna lub laptop i projektor,
- urządzenia mobilne.

Opis przebiegu lekcji

Samodzielna praca w domu:

- Zapoznanie się z instrukcją i materiałem merytorycznym (prezentacja).
- Przygotowanie argumentów do debaty.

Praca na lekcji:

- Wprowadzenie – nauczyciel prosi o przypomnienie przyczyn odkryć geograficznych.
- „Na rozgrzewkę” – ćwiczenie interaktywne o wielkich odkrywcach i ich osiągnięciach *Europejczycy odkrywają świat* z wykorzystaniem aplikacji LearningApps.

- Uczniowie w parach pracują nad problemem postawionym przez nauczyciela: *Czego nie byłoby na waszym stole, gdyby nie odkrycia geograficzne?*
- Praca na forum klasy: jedna z par omawia swoje propozycje, a kolejne – uzupełniają.
- Uczniowie słuchają fragmentu audycji B. Pawlikowskiej w Radio Zet *Wielkie Odkrycia Geograficzne – jak było naprawdę?* o traktowaniu rdzennej ludności (ok. 4 minut).
- Uczniowie łączą się w cztery grupy i przygotowują argumenty do debaty (według instrukcji do zadania domowego) – pozytywne i negatywne skutki dla Europy i Nowego Świata.
- Nauczyciel przedstawia uczniom zasady prowadzenia debaty, kolejność wystąpień, czas trwania i reguły: nieprzerywanie sobie nawzajem, kultura wypowiedzi, argumenty *ad rem*, a nie *ad personam* itp.
- Debata na forum: *Odkrycia geograficzne – za i przeciw*. Dwie grupy są po stronie „pozytywnej”, ale z punktu widzenia Europy i Nowego Świata, a dwie pozostałe wskazują negatywne skutki odkryć (także dla obu tych światów). Nauczyciel (lub uczeń o odpowiednich predyspozycjach, np. zdolny) prowadzi debatę.
- Uczniowie na wykonują ćwiczenie interaktywne *Przyczyny i skutki odkryć* z wykorzystaniem aplikacji LearningApps.
- Podsumowanie – dyskusja na forum: Czy da się jednoznacznie ocenić odkrycia i dlaczego?

Komentarz metodyczny

Praca w trybie odwróconej lekcji. Uczniowie najpierw w domu zdobywają podstawowe informacje, korzystając z materiałów przygotowanych i udostępnionych przez nauczyciela (każda grupa o innym aspekcie odkryć). Przygotowują się do debaty (zajmują stanowisko – według instrukcji nauczyciela, odpowiednio dostosowanej dla uczniów ze SPE).

Na lekcji pracują w grupach, potem biorą udział w debacie, podczas której uczą się argumentować i kontrargumentować oraz przestrzegać zasad kulturalnej dyskusji i publicznego występowania. Są to umiejętności bardzo przydatne w życiu codziennym i na rynku pracy. Rozwijają kompetencje społeczne, obywatelskie i w zakresie przedsiębiorczości. Wykonują też ćwiczenie interaktywne, które ma za cel utrwalanie faktów i postaci (na początku lekcji) oraz odróżnianie przyczyn od skutków (z czym często uczniowie mają problem). Dla uczniów ze SPE taka forma ćwiczeń będzie szczególnie atrakcyjna i motywująca. Formułują wspólnie odpowiedź na pytanie kluczowe.